

Muistiliitto
Minnesförbundet

MINNES- INFO

FPA-förmåner
Kommunala tjänster
Juridiskt förutseende
Kamratstöd

INSTRUKTIONER

Välkommen att använda Minnesinfo, utvecklat av Minnesförbundet.

Yrkespersoner kan använda guiden som hjälpmedel vid servicehandledning av personer med minnessjukdom och deras närstående.

De olika delområdena har indelats enligt följande:

FPA-förmåner

kommunala tjänster

juridiskt förutseende

kamratstöd

Du kan hitta tilläggsinformation på baksidan av varje avsnitt. Materialet har uppdaterat året 2021.

VÅRDBIDRAG FÖR PENSIONSTAGARE

- Bidraget är avsett att stöda hemmaboendet och den vård som sker där samt att ersätta specialkostnader som en funktionsnedsättning orsakar.
- I ansökan antecknas noggrant utmaningarna sjukdomen medför, kostnader den orsakar samt stöd, hjälp och handledning den sökande behöver.
- Stödet kan höjas om behovet av hjälp ökar då sjukdomen framskrider. Detta kräver en ny ansökan.
- Den sökandes inkomster eller egendom påverkar inte vårdbidraget.
- Ansökan kräver som bilaga ett färskt (högst 6 månader gammalt) C- eller omfattande B-läkarutlåtande.

VÅRDBIDRAG FÖR PENSIONSTAGARE

Tilläggsinformation

ANSÖKAN:

Vårdbidrag för pensionstagare/
handikappbidrag för personer
över 16 år

EV 256r

www.kela.fi/web/sv

- > privatpersoner > pensionär
- > vårdbidrag för pensionstagare

ANPASSNINGSKURSER

- En person med minnessjukdom kan ansöka till anpassningskurser tillsammans med en närstående.
- Kostnadsfria kurser anordnas som parkurser vid rehabiliteringsinrättningar.
- Ansökan till en anpassningskurs kan göras om minnessjukdomen är i ett tidigt stadium alltså MMSE-poängen är minst 18
- Anpassningsträningen riktar sig till
 - personer under 68 år med en vuxen närstående eller
 - personer över 68 år med en vuxen närstående.
- För anpassningskursen behövs ett under 1 år gammalt B-läkarutlåtande eller någon annan medicinsk utredning som innehåller motsvarande information.
- FPA anordnar rehabiliteringskurser också för närståendevårdare och ersätter resekostnader som orsakas av dessa.

ANPASSNINGSKURSER

Tilläggsinformation

ANSÖKAN: Rehabilitering enligt
prövning
KU 132r

www.kela.fi/web/sv
> privatpersoner > rehabilitering
> rehabiliterings- och
anpassningskurser

LÄKEMEDELS- ERSÄTTNINGAR OCH TAKBELOPP

- För vissa ordinerade läkemedel är det möjligt att ansöka FPA-ersättning. Detta gäller även läkemedel som ordinerats för en minnessjukdom.
- För vissa läkemedel erhålls ersättning automatiskt och för en del krävs ett B-läkarutlåtande.
- Ersättningsprocenten varierar beroende på läkemedel.
- Läkemedelsköp har en årlig initialsjälvrisk och när den uppnåtts betalas ersättning. (50 € år 2021)
- Personliga läkemedelskostnader har en årlig självrisk, d.v.s. ett läkemedelstak (579,78 € år 2021). Då det uppnåtts betalar personen för varje ersättningsbart läkemedel 2,50 €/läkemedel/köp.

Kontrollera läkemedelstaket årligen på FPA:s webbplats:

2022 _____

2023 _____

2024 _____

LÄKEMEDELS-
ERSÄTTNINGAR
OCH TAKBELOPP

Tilläggsinformation

Tilläggsinformation fås på det egna apoteket och av FPA.

www.kela.fi/web/sv
> privatpersoner > sjuk
> läkemedelsersättningar

BOSTADSBIDRAG FÖR PENSIONSTAGARE

- Bostadsbidrag för pensionstagare kan erhållas, om:
 1. man bor stadigvarande i Finland **och**
 2. är låginkomsttagare **och**
 3. får pension som berättigar till bostadsbidrag för pensionstagare.
- Bostadsbidrag kan erhållas för stadigvarande hyres- eller ägarbostad.
- Till ansökan behövs följande bilagor:
 1. redogörelse för bostadsutgifter: hyreskontrakt, betalningskvitto eller annat verifikat för hyra eller vederlag **och**
 2. redogörelse för (den insjuknades) egna samt makens/makans inkomster och egendom **och**
 3. redogörelse för skulder och skuldernas räntor.
- Om den sökande inte har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, kan personen utreda möjligheten till allmänt bostadsbidrag.

BOSTADSBIDRAG FÖR PENSIONSTAGARE

Tilläggsinformation

ANSÖKNINGAR:

Bostadsbidrag för pensionstagare
(AE 1r)

Allmänt bostadsbidrag
(AT 1r)

www.kela.fi/web/sv

- > privatpersoner > pensionär
- > bostadsbidrag för pensionstagare

www.kela.fi/web/sv

- > privatpersoner > boende
- > allmänt bostadsbidrag

BEDÖMNING AV SERVICEBEHOV

- En person med minnessjukdom har lagstadgad rätt till en heltäckande bedömning, där man går igenom kommunens olika stödformer för att möjliggöra en självständig vardag enligt individuella behov.
- Utgående från bedömningen upprättas en skriftlig vård- eller serviceplan där nödvändiga åtgärder och tjänster dokumenteras.
- Då funktionsförmågan förändras kan man be om en ny bedömning av servicebehovet. För bedömningen av servicebehovet ansvarar hemkommunens äldreomsorg/ socialtjänster.
- Man kan förbereda sig för en bedömning av servicebehovet genom att på förhand anteckna saker man känner att man behöver råd, hjälp eller stöd med. Sådana kan vara:
 - måltider
 - fritidsaktiviteter
 - uträttande av ärenden
 - hjälpmedel
 - sociala situationer
 - den fysiska och psykiska funktionsförmågan

BEDÖMNING AV SERVICEBEHOV

Tilläggsinformation

Socialvårdslag
(30.12.2014/1301)

Lag om stödjande av den äldre
befolkningens funktionsförmåga och
om social- och hälsovårdstjänster för
äldre
(28.12.2012/980)

Handbok om funktionshinderservice
thl.fi/sv/web/thlfi-sv

- > publikationer
- > elektroniska handböcker
- > handbok om funktionshinderservice

STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

- En närståendevårdare är en närstående till personen med sjukdom, som huvudsakligen har hand om att personens vardag går smidigt samt om omsorgen i hemmet.
- Stöd för närståendevård är en helhet som omfattar de tjänster som den vårdbehövande personen behöver, vårdarvodet som betalas till närståendevårdaren och lediga dagar samt tjänster som stöder närståendevården.
- Stöd för närståendevård ansöks från den vårdbehövande personens hemkommun, varefter den som ansvarar för kommunens stöd för närståendevård gör ett hembesök för att bedöma vård- och servicebehovet.
- Ett officiellt avtal om närståendevård ingås med kommunen.
- Stöd för närståendevård kan beviljas utgående ifrån både lång- och kortvarigt vårdbehov.
- Stödet för närståendevård är inte en s.k. subjektiv (= ovillkorlig) rättighet. Stödet betalas/beviljas inom ramen för hemkommunens anslag.

STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Tilläggsinformation

Lag om stöd för närståendevård
(2.12.2005/937)

Tukinet-diskussionsforum
www.tukinet.net
> muisti- ja muistisairaudet
keskusteluryhmä (på finska)

www.omaishoitajat.fi/svenska

Minnesförbundets stödtelefon
Vertaislinja (på finska)
0800 9 6000
varje dag kl. 17–21
(Avgiftsfri)

Närståendevårdarnas förbunds
rådgivningstelefon (på finska)
020 7806 599
mån–tors kl. 9–15

(Samtalspriset från fasta telefonnätet
8,35 c/samtal + 8,83 c/min och från
mobilnätet 8,35 c/samtal + 22,32 c/min.)

FÄRDTJÄNSTER

- Om en person inte kan använda kollektiva färdmedel, kan personen ha rätt till färdtjänst.
- Som färdtjänstklient kan personen använda taxi eller invataxi till nedsatt pris. Priset är det samma som kollektivtrafikens avgift för samma sträcka.
- Kommunen kan bevilja färdtjänster med stöd av socialvårds- eller handikappservicelagen. Antalet resor har inte preciserats i socialvårdslagen. Enligt handikappservicelagen ska kommunen ordna minst 18 enkelresor per månad.
- Resor med färdtjänst är avsedda för uträttande av ärenden samt för utövning av fritidsintressen. När man åker till hälsovårdscentralen, sjukhuset eller till rehabilitering, ska man använda taxi som ersätts av FPA och som beställs på förhand. (Regionala beställningsnummer finns på FPA:s webbplats.)
- Ett läkarintyg krävs vid ansökan om färdtjänst.

FÄRDTJÄNSTER

Tilläggsinformation

Socialvårdslag
(30.12.2014/1301)

Lag om service och stöd på grund
av handikapp
(3.4.1987/380)

Förordning om service och stöd
på grund av handikapp
(18.9.1987/759)

Handbok om funktionshinderservice
thl.fi/sv/web/thlfi-sv

- > publikationer
- > elektroniska handböcker
- > handbok om funktionshinderservice

PERSONLIG ASSISTANS

- Personlig assistans innebär nödvändig hjälp som ges av en annan person för de ärenden (i det vardagliga livet) som personen inte helt eller delvis kan utföra själv på grund av skada eller sjukdom.
- Syftet med personlig assistans är att den ska hjälpa en person att göra sina egna val såväl hemma som utanför hemmet:
 - i dagliga sysslor
 - i fritidsaktiviteter
 - i samhällelig verksamhet och
 - i upprätthållande av sociala kontakter.
- Personlig assistans är inte huvudsakligen avsedd för vård-, omsorgs- eller säkerhetsbehov, men ärenden i anslutning till dessa kan utgöra en del av den personliga assistentens uppgifter.
- Tjänsten måste ansökas om och beslutet bör grunda sig på en bedömning av funktionsförmågan. Beslutet ska fås skriftligt och det är överklagbart.

PERSONLIG ASSISTANS

Tilläggsinformation

Lag om service och stöd på grund av handikapp
(3.4.1987/380)

Förordning om service och stöd på grund av handikapp
(18.9.1987/759)

Handbok om funktionshinderservice
thl.fi/sv/web/thlfi-sv

- > publikationer
- > elektroniska handböcker
- > handbok om funktionshinderservice

HJÄLPMEDEL OCH VÅRDARTIKLAR

- Funktionsförmågan hos en person med minnessjukdom kan främjas och stödas genom korrekt valda hjälpmedel.
- Hjälpmedel kan vara relaterade till:
 - **rörelseförmågan**
(rollator, kryckor)
 - **säkerheten**
(GPS-positionerare, spisvakt)
 - **vardagsfunktioner**
(uppresningsstöd, toaletsitsförhöjare)
- Hjälpmedel kan fås kostnadsfritt för kort- eller långvarigt lån.
- Det lönar sig att ta upp behovet av hjälpmedel redan i samband med bedömningen av servicebehovet och om möjligt utnyttja fysio- eller ergoterapeuternas kompetens.
- Vårdmaterial är material som behövs för kontinuerlig vård av en kronisk sjukdom (minst 3 månader). Vårdmaterial är t.ex. blodsockertest-remsor, blöjor och stomiprodukter.
- Mängden vårdmaterial får inte begränsas utan den måste basera sig på det individuella behovet.

HJÄLPMEDEL OCH VÅRDARTIKLAR

Tilläggsinformation

Hälso- och sjukvårdslag
(1326/2010)

Handbok om funktionshinderservice
thl.fi/sv/web/thlfi-sv

> publikationer

> elektroniska handböcker

> handbok om funktionshinderservice

<http://www.rehabiliteringshuset.fi>

www.stm.fi

> valtakunnalliset lääkinnällisen

kuntoutuksen apuvälineiden

luovutusperiaatteet - opas

apuvälinetyötä tekeville ammattilaisille

ja ohjeita asiakkaille

(på finska)

VÅRDVILJA

- En viljeyttring som görs på förhand i händelse av en sådan situation att man inte längre, på grund av allvarlig sjukdom, olycksfall eller annan motsvarande orsak, är förmögen att fatta eller uttrycka beslut gällande den egna vården eller omsorgen.
- Det finns inga formella krav på utformandet av en vårdvilja, men det lönar sig att göra den skriftligt.
- En giltig vårdvilja förutsätter att personen i fråga tillräckligt väl* förstår dess innebörd och innehåll.
- Hälso- och sjukvårdspersonalen är bundna till:
 - viljeyttringar som gäller vård i livets slutskede
 - den utnämnda ställföreträdande beslutsfattaren
 - förteckningen över närstående som kan informeras.
- En vårdvilja kan också innehålla önskemål som gäller vård och omsorg, det centrala i livshistorian och egna värderingar.

VÅRDVILJA

Tilläggsinformation

<https://www.muistiliitto.fi/sv>
> förmåner och rättigheter > vårdvilja

Centralförbundet för de gamlas välfärd,
Gardera dig för ålderdomen
vtkl.fi > toiminta > vanhuuteen
varautuminen (på finska)

www.kanta.fi/sv
> mina kanta -sidor

* Tillräcklig förståelse bedöms
individuellt. Vid behov kan man
begära ett utlåtande om detta av
den vårdande läkaren.

INTRESSE- BEVAKNINGSG- FULLMAKT

- En intressebevakningsfullmakt bör upprättas när man är frisk eller i initialskedet av en (minnes)sjukdom. Fullmaktsgivaren ska förstå intressebevakningsfullmaktens innebörd och innehåll*.
- Den befullmäktigades uppgifter kan vara ekonomiska och/eller gälla personliga angelägenheter.
- Intressebevakningsfullmakten upprättas skriftligen och den undertecknas i två ojäviga vittnens samtidiga närvaro. En nära anhörig kan inte fungera som vittne.
- Intressebevakningsfullmakten tas i bruk när fullmaktsgivaren inte längre själv är förmögen att sköta de ärenden som fastställts i intressebevakningsfullmakten på grund av en sjukdom, rubbning i den mentala funktionen eller annan motsvarande orsak.
- Ett fastställande av intressebevakningsfullmakten ansöks från magistraten. Intressebevakningsfullmakten i original och läkarutlåtande ska bifogas till ansökan.

INTRESSEBEVAKNINGSG- FULLMAKT

Tilläggsinformation

Lag om intressebevakningsfullmakt
(25.5.2007/648)

www.muistiliitto.fi/sv

- > förmåner och rättigheter
- > intressebevakningsfullmakt

Hur tryggar jag att min vilja blir
respekterad?

Handbok i att förbereda sig juridiskt
www.sumut.fi

- > julkaisut > verkkojulkaisut

Centralförbundet för de gamlas väl ry,
Gardera dig för ålderdomen
vtkl.fi > toiminta > vanhuuteen
varautuminen (på finska)

www.dvv.fi/sv

* Tillräcklig förståelse bedöms
individuellt. Vid behov kan man
begära ett utlåtande om detta
av den vårdande läkaren.

KONTOARRANGEMANG

- Kontoarrangemang förutsätter att den som gör dem förstår tillräckligt väl arrangemangens innebörd*.
- Syftet med kontoarrangemang kan bland annat vara att ge användningsrätt till kontot och att ge rätt till att lyfta eller sätta in pengar
- Gemensamt bankkonto:
 - **Eller-konto:** varje kontoinnehavare får använda kontomedlen ensam
 - **Och-konto:** kontoinnehavarna får använda kontot endast tillsammans
- Egna personliga nätbankskoder får inte överlämnas till en annan person, eftersom de fungerar som en underskrift. Om en närstående sköter en annan persons bankärenden i nätbanken, ska denne använda sina egna koder och komma separat överens med banken om användningsrätter som ansluts till dem.

KONTOARRANGEMANG

Tilläggsinformation

Tilläggsuppgifter kan begäras från den egna banken.

* Tillräcklig förståelse bedöms individuellt. Vid behov kan man begära ett utlåtande om detta av den vårdande läkaren.

FULLMAKT

- En giltig fullmakt förutsätter att fullmaktsgivaren tillräckligt väl* förstår fullmaktens innebörd och innehåll.
- Användningen av fullmakt grundar sig på tanken att fullmaktsgivaren kan övervaka dess användning.
- En fullmakt kan vara fritt formulerad och den behöver inte registreras.
- Fullmakten kan vara en öppen fullmakt eller en detaljerad fullmakt för ett visst syfte.
- En detaljerad fullmakt krävs bl.a. för följande:
 - bankärenden
 - FPA-ärenden
 - försäljning av fastighet
- En fullmakt träder i kraft genast när den undertecknas.

FULLMAKT

Tilläggsinformation

www.kela.fi/web/sv

> privatpersoner > kundservice

> för någon annan

* Tillräcklig förståelse bedöms individuellt. Vid behov kan man begära ett utlåtande om detta av den vårdande läkaren.

FÖRORDNANDE AV EN INTRESSEBEVAKARE

- En metod att sköta ärenden, om de inte sköts via kontoarrangemang, fullmakt eller intressebevakningsfullmakt.
- Intressebevakarens uppgifter kan omfatta ekonomiska angelägenheter, personliga angelägenheter, förande av talan i domstolar eller hos myndigheter.
- Ansökan (personens egen, förutsätter förståelseförmåga) eller meddelande (gjord av en annan person) till magistraten: huvudregeln är att magistraten avgör de egna ansökningarna och i andra fall gör magistraten vid behov en ansökan till tingsrätten.
- En person som är lämplig för uppdraget kan utses som intressebevakare. Personen kan vara en närstående eller en allmän intressebevakare; magistraten övervakar intressebevakarens verksamhet.

FÖRORDNANDE AV INTRESSEBEVAKARE

Tilläggsinformation

Lag om förmyndarverksamhet
(1.4.1999/442)

www.muistiliitto.fi/sv
> förmåner och rättigheter
> intressebevakning

www.dvv.fi/sv

Som utgångspunkt behåller personen sin rättsliga handlingsförmåga också efter att intressebevakaren utsetts. Begränsningen av handlingsbehörighet när det gäller en viss egendom och att förklaras omyndig är sällsynt och för dessa ges ett separat avgörande i domstol.

GRUPPAKTIVITETER

- Med gruppaktiviteter avses verksamhet, vars avsikt är att stöda hemmaboendet och erbjuda trevliga handledda aktiviteter i vardagen.
- Aktiviteterna kan bestå av dagverksamhet eller dagrehabilitering. Dessa beviljas av hemkommunens äldreomsorg/socialtjänster.
- Vanligtvis omfattar dagen stöd för den fysiska, psykiska och sociala funktionsförmågan, måltider samt rutinmässiga hälsovårdsärenden, t.ex. blodtrycksuppföljning, läkemedelsdistribution och tvättmöjligheter. Transport till dagverksamheten är ofta arrangerad.
- Tjänsten är vanligtvis avgiftsbelagd eller kan förverkligas med en servicesedel.

Även minnesföreningarna och andra organisationer arrangerar olika former av gruppaktiviteter.

KAMRATSTÖD

STÖDD SEMESTER

- Maaseudun terveys- ja lomahuolto ry arrangerar tillsammans med minnesföreningarna stödda semester för personer med minnessjukdom och deras närstående.
- Syftet med semestrarna är att vara resurstärkande samt att deltagarna får kamratstöd och rekreation.
- På plats (ofta ett rehabiliteringscenter eller spa) finns det personal samt eventuellt minnesföreningens anställda. Deltagaren eller personens assistent/närstående har dock själv ansvar för säkerheten och välbefinnandet.
- Stöd beviljas utgående ifrån ekonomiska, hälsomässiga och sociala grunder. Sökandens och makens/makans inkomster och utgifter, livssituationen samt tidigare erhållen semesterstöd beaktas.
- Stödd semester kan beviljas högst vartannat år. Semesterns självrisk är 20€/dygn/person.
- Rehabilitering som arrangeras av FPA utgör inte ett hinder för ansökan.

STÖDD SEMESTER

Tilläggsinformation

ANSÖKAN:

www.mthl.fi/sv > gör ansokan

MAASEUDUN TERVEYS- JA LOMAHUOLTO RY

Även andra semesterorganisationer arrangerar stödda semestrar:

www.lomajarjestot.fi

Svenska semesterförbundet i Finland ordnar svenskspråkiga semestrar
www.semester.fi (Svenska semesterförbundet i Finland rf)

MINNESFÖRENINGEN

- Minnesförbundet har 43 medlemsföreningar som erbjuder stöd och aktiviteter för personer med minnessjukdom och deras närstående.
- I allmänhet uppfattas kamratstödet som viktigt och det är bra att upprätthålla sociala relationer trots sjukdomen.
- Kontaktuppgifter till personen med minnessjukdom kan fyllas i på kontaktkortet. De ifyllda korten returneras till närmaste minnesförening som kontaktar personen.
- Att delta i verksamheten kräver vanligen inte medlemskap.
- Minneslotsarna är expert- och stödcenter som upprätthålls av föreningarna, där sakkunniga inom minnesarbete erbjuder information, stöd och verksamhet för personer med minnessjukdom och deras närstående.

KAMRATSTÖD

MINNESFÖRENINGEN

Tilläggsinformation

www.muistiliitto.fi/sv
www.muistiluotsi.fi//?sv

MUISTINEUVO

asiantuntija neuvoo ja ohjaa

MINNESLINJEN

sakkunniga ger råd och handledning

09 8766 550

(0,08€/min + pvm/lna)

www.muistineuvo.fi

Muistiliitto
Minnesförbundet

MINNESINFO – www.muistiliitto.fi

Plats för den närmaste
Minnesföreningens
klistermärke

Muistiliitto
Minnesförbundet

Minnesförbundet rf
Böletået 9 B,
00240 Helsingfors
tel. 09 6226 200

MINNESINFO – www.muistiliitto.fi